

Raadsvoorstel

Raadsvergadering d.d.	2 maart 2026
Zaaknummer	474024
Portefeuillehouder	Wethouder C. de Pee
Onderwerp	Decentralisatie-uitkering 2026 Bibliotheken Noord Fryslân

Beslispunten

1. De decentralisatie-uitkering van €100.000,- voor 2026 die door het Rijk via het Gemeentefonds aan de gemeente Vlieland is uitgekeerd ten behoeve van Bibliotheek Noord Fryslân toe te kennen en deze te bekostigen ten laste van het geraamde jaarresultaat 2026.

Samenvatting

De Rijksoverheid heeft (net als voor 2025) via het Gemeentefonds voor 2026 een decentralisatie-uitkering van €100.000,- beschikbaar gesteld voor de gemeente Vlieland om de bibliotheek te versterken. Deze uitkering is een voorloper op de komende wijziging van de Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) in 2027. Net als vorig jaar wordt daarom voorgesteld dit bedrag aan de bibliotheek toe te kennen.

Aanleiding

Op 30 mei 2025 heeft BNF de aanvraag voor het reguliere subsidiebedrag voor 2026 ingediend bij de gemeente Vlieland, samen met de begroting voor 2026 (bijlage 2) en het jaarplan voor BNF voor 2026 (bijlage 3). Daarnaast is er een aanvullend activiteitenplan voor 2026 ingediend op 11 december 2025, specifiek gericht op Vlieland (bijlage 4). Het college heeft de reguliere subsidie voor BNF toegekend.

Daarnaast vraagt BNF de decentralisatie-uitkering van €100.000,- aan. De Rijksoverheid heeft (net als voor 2025) via het Gemeentefonds voor 2026 een decentralisatie-uitkering van €100.000,- beschikbaar gesteld voor de gemeente Vlieland om de bibliotheek te versterken (bijlage 5). Deze uitkering is een voorloper op de komende wijziging van de Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) in 2027.

Beoogd resultaat

De openbare bibliotheek is de plek voor persoonlijke ontwikkeling, kennisdeling en het bevorderen van een inclusieve samenleving. De openbare bibliotheek biedt iedereen, ongeacht achtergrond, gelijke toegang tot informatie, cultuur en kansen. De openbare bibliotheek heeft als hoofdfunctie:

1. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. Bieden van ontwikkeling en educatie;
3. Bevorderen van lezen en kennis laten maken met literatuur;
4. Organiseren van ontmoeting en debat;
5. Kennis laten maken met kunst en cultuur

Door het verstrekken van de decentralisatie-uitkering aan BNF maakt de gemeente Vlieland de verdere ontwikkeling van de openbare bibliotheek op Vlieland mogelijk. De subsidie draagt bij aan de continuering van het huidige aanbod en maakt het mogelijk om komend jaar verder te ontwikkelen.

Relatie met omgevingsvisie

De diensten die de bibliotheek op Vlieland te bieden heeft dragen bij aan het leidende principe uit de Omgevingsvisie om een inclusieve samenleving te waarborgen: “Als kleine gemeenschap zorgen we ervoor dat we op elkaar passen en geven we iedereen, binnen ieders talenten en mogelijkheden, de gelegenheid volwaardig deel van de gemeenschap te zijn”.

Argumenten

1.1 Met de extra bijdrage van € 100.000,- kan BNF anticiperen op de wijziging van de Wsob

Met de wijziging van de Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) zal onder meer een wettelijke zorgplicht voor gemeenten worden ingevoerd voor de openbare bibliotheek. De zorgplicht komt erop neer dat elke gemeente een volwaardige bibliotheekvoorziening heeft die voor alle inwoners toegankelijk is. Het Rijk ziet een volwaardige bibliotheek als: een goed bereikbare openbare bibliotheekvoorziening die de hele breedte aan maatschappelijke bibliotheekfuncties aanbiedt en daarmee van belang is voor de lokale gemeenschap. Om dit te bewerkstelligen heeft het Rijk voor 2025 en 2026 een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld van €100.000,-. Deze uitkering is een voorloper op de komende wijziging van de Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob) in 2027. Net als vorig jaar wordt daarom voorgesteld dit bedrag aan de bibliotheek toe te kennen.

1.2 Na 2026 wordt de decentralisatie-uitkering omgezet in een structurele bijdrage vanuit het Rijk.

Het ministerie van OCW heeft zekerheid gegeven en benadrukt dat de bijdrage vanuit het Rijk ook na de wetwijziging structureel is (bijlage 5). De inzet van het ministerie van OCW is dat iedere gemeente ook na 2026 jaarlijks minimaal €100.000,- krijgt voor het lokale bibliotheekwerk zodat uitvoering van de wettelijke zorgplicht een gedegen uitvoering kan krijgen. De huidige investeringen van de gemeente in het bibliotheekwerk maakt een krachtig netwerk mogelijk, aangevuld met de middelen via OCW zorgt dat voor de gewenste versterking. De toegankelijkheid en volwaardige rol van de bibliotheken worden hiermee in de toekomst geborgd.

1.3 Na wijziging van de Wsob moet de gemeente elke vier jaar een meerjarenplan vaststellen

Naar aanleiding van de wijziging van de Wsob worden de verplichtingen richting de gemeente vergroot. Elke vier jaar moet een meerjarenplan worden vastgesteld met financiële paragraaf, waarbij de gemeente aangeeft op welke wijze de Rijksmiddelen worden ingezet. Dit vraagt om een versterking van de afstemming tussen de gemeente en de bibliotheek. Het huidige meerjarenbeleidsplan loopt dit jaar af. De voorbereidingen voor een nieuw meerjarig beleidsplan zijn gestart in afstemming met BNF en de andere gemeentes binnen BNF.

Kanttelingen/risico's

1.1 De decentralisatie-uitkering is niet geormerkt

De decentralisatie-uitkering van € 100.000,- die de gemeente ontvangt, is niet geormerkt. Echter is de decentralisatie-uitkering uitdrukkelijk bestemd voor het versterken van het bibliotheekwerk. Het ministerie van OCW benadrukt dit in een brief aan gemeenten (bijlage 5) en roept hen op het bedrag ook daadwerkelijk te gebruiken voor het versterken van het bibliotheekwerk. Daarnaast krijgt de provincie een toezichthoudende rol richting de gemeente om toe te zien op de invulling van de zorgplicht (bijlage 7).

Uitvoering

Na instemming van de gemeenteraad wordt de decentralisatie-uitkering aan BNF overgemaakt.

Communicatie

Na instemming van de gemeenteraad wordt BNF middels een toekenningsbrief op de hoogte gesteld.

Financiën

De Rijksoverheid heeft via het Gemeentefonds voor 2026 een decentralisatie-uitkering van €100.000,- beschikbaar gesteld. Door middel van een begrotingswijziging wordt de decentralisatie-uitkering aan het subsidiebudget voor Stichting Openbare Bibliotheken Noord Fryslân toegevoegd.

Juridische Zaken

Algemene Subsidieverordening 2007 gemeente Vlieland.

Bijlagen

1. Subsidieaanvraag BNF
2. Begroting 2026 BNF
3. Jaarplan 2026 BNF
4. Aanvullend activiteitenplan Vlieland 2026 BNF
5. Brief minister OCW decentralisatie-uitkering
6. Beleidsplan 2023-2026
7. Brief provincie Fryslân

Burgemeester en wethouders van Vlieland, 27 januari 2026

M. Schrier, burgemeester

A. Idema, gemeentesecretaris

De raad van de gemeente Vlieland,

1. heeft het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 januari 2026 gelezen;
2. heeft rekening gehouden met:
dat het verstrekken van de decentralisatie-uitkering aan BNF door de gemeente Vlieland de verdere ontwikkeling van de openbare bibliotheek op Vlieland mogelijk gemaakt wordt

Besluit

1. De decentralisatie-uitkering van €100.000,- voor 2026 die door het Rijk via het Gemeentefonds aan de gemeente Vlieland is uitgekeerd ten behoeve van Bibliotheek Noord Fryslân toe te kennen en deze te bekostigen ten laste van het geraamde jaarresultaat 2026.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 2 maart 2026

De griffier,

De voorzitter,

G. van Essen

M. Schrier